

In de Langweerdervaart tussen het Prinses Margrietkanaal en de Langweerder Wielen vaart ruim 50 jaar een pontje. Sinds 1978 is dat een snelle volledig geautomatiseerde pont die auto's, fietsers en wandelaars overzet. In Friesland zijn er nog twee. Pontjes die tot de verbeelding spreken in deze jachtige tijd die alleen bruggen en tunnels vraagt om verkeersstromen te leiden. De ene bij Grouw, de andere bij Langweer. S. W. J. Seinen is al 13 jaar pontwachter in Langweer.



FOTO: J. D. DE JONG

Vroegere pont

Motor uit, lichten doven, handrem vast

Pontbaas S. W. J. Seinen



FOTO: JAN ABRAHAMSE

Jan Abrahamse

Als ik op de afgesproken tijd bij het pontje kom, kan ik samen met enige fietsers en een auto onmiddellijk meevaren. De pont kent een rijoprij of systeem. De oprijkleppen worden evenals de hydraulische afmeercylinder die de pont vastlegt, automatisch bediend vanuit het hooggelegen stuurhuisje. Op dit stuurhuis het wapen van de gemeente Skarsterlân en de ijzersterke tekst die boven dit artikel staat. Als de slagboom ook naar beneden is, eveneens bediend vanuit het stuurhuis, vaart de boot met een snelheid van 8 km per uur in 1 minuut tijd naar de overkant van de 65 meter brede Langweerder Vaart. Daarna wordt er een kaartje verkocht aan de automobilist, wordt de pont vastgelegd, gaat de klep en de slagboom naar boven, hetgeen ook nog een minuut in beslag neemt. Deze snelle wijze van overzetten kan soms iets langer duren en dan moet je twee minuten langer wachten op de pont als die aan de overkant ligt. 'En dat nu kunnen mensen soms niet opbrengen' zegt de heer Seinen.



Huidige pont

FOTO: JAN ABRAHAMSE

Voor de huidige snelle gemotoriseerde pont was hier een kabelpontje. Seinen kan zich dat niet herinneren want het was voor zijn tijd toen hij nog kapitein was op zijn eigen sleepboot en werkte voor de Dienst Zuiderzeewerken. Bij de pont in Langweer werken 3 mensen in vaste dienst en er zijn twee invallers. De pont vaart 7 dagen in de week van 's morgens 6 tot 's avonds 10 in de zomer en 's winters van 6 tot 21 uur. Seinen: *'Ook in de winter is er veel te doen. We draaien kontinu door. Veel schoolgaande kinderen en mensen die in Langweer wonen en werken en winkelen in Sneek zijn dan de vaste klanten. 's Zomers komen daar de toeristen bij. We varen zo'n 10 keer per uur heen en weer. We zetten altijd meteen de mensen over. Ook al is het maar een fietser. Als ik in de verte nog een auto of een paar fietsers aan zie komen, dan wacht ik even. Ook tijdens ijsgang varen we gewoon door. We krijgen ontheffing van het vaarverbod van de provincie.'*

De Verbinding

In 1932 werd het waterschap 'De Verbinding' opgericht. Naast de taak van een gewoon waterschap om te zorgen voor een goede water-

beheersing kreeg dit waterschap tot taak een verbinding over het water te realiseren voor de boeren te Langweer en Boornzwaag, dus aan weerszijden van de Langweerdervaart. Het bestuur van 'De Verbinding' ging voortvarend aan de slag en in overleg met de toenmalige gemeente Doniawerstal en het provinciaal bestuur is de Pontweg aangelegd van Langweer naar de Langweerdervaart. De aanleg van de weg gebeurde in het kader van de werkverschaffing en de kosten werden gedragen door waterschap, gemeente, provincie en rijk. De belanghebbenden hebben hun grond om niet afgestaan. Eigenbelang was daarbij het belangrijkste motief.

De Pontweg kwam in eigendom, beheer en onderhoud bij de gemeente. En het waterschap heeft zich verbonden om vanaf 1938 gedurende veertig jaar een jaarlijkse bijdrage te betalen van f 1750,-, hetgeen in 1938 een zeer hoog bedrag was, maar na de oorlog een schijntje. Daartegenover verbond de gemeente Doniawerstal zich om te allen tijde een pontverbinding tot stand te brengen voor de boeren. Later is de Pontweg doorgetrokken naar de toenmalige rijksweg 43, een gelukkige bijkomstigheid voor de inwoners van Langweer want anders was het een doodlopende weg gebleven.

Kaartjesverkoop

De pont wordt nog steeds door de gemeente onderhouden. In Langweer wonen ruim 900 inwoners. De veerpont vormt een zware belasting voor de gemeente. Seinen: *'De pont kan niet uit, maar een brug zit er niet in omdat de provinciale waterstaat dat niet wil. 13 jaar geleden is de weg nieuw aangelegd met het viadukt over de snelweg. Waterstaat heeft toen bepaald dat er geen brug mocht komen, maar een vrijvarende pont. Dus geen kabelpont meer. De gemeente wilde liever een brug of een tunnel.'*

De verkoop van kaartjes tikt niet aan. Losse kaartjes bedragen f 1,25 voor auto's, motoren en vrachtauto's. Daarnaast zijn er zo'n 400 jaarabonnementen à f 25,-. Rekreanten hebben ook vaak een abonnement. Fietsers en voetgangers zijn gratis.

'Op hoogtijdagen in de zomer zet ik zo'n 200 auto's op een middag over, buiten de abonnementen om.' aldus Seinen. Er kunnen tijdens een vaart 4 auto's meegenomen worden en een 50tal fietsers. Het gebruik is in de loop der jaren zeker verviervoudigd. In geval van nood is er een klein fietspontje. Auto's moeten dan omrijden en er worden borden geplaatst. *'We hebben wel eens een paar dagen de pont op de helling in Lemmer gehad,'* zegt Seinen.

Kalverstraat

'Maar de meeste mensen en vooral de toeristen vinden het heel snel gaan. Toeristen maken vaak een foto van de pont en enkele picknicken hier.' Er zijn geen slecht weer voorzieningen bij de pont voor wachtende fietsers of voetgangers. De Langweerder Vaart is zo'n 65 meter breed en ligt tussen het Prinses Margriet kanaal en de Langweerder Wielen.

'Bij de zomerdag is het hier smoordruk, dan is het hier net de Kalverstraat. Het is dan wel uitkijken, zeker als er een zeilschool voorbijkomt. De pont heeft voorrang, maar als wij zien dat er een skûtsje of andere grote schepen aankomen die niet meer kunnen afremmen dan laten we die natuurlijk voorgaan. Op een drukke dag komen hier zo'n 100 boten per uur langs.'

Er wordt ook bij dichte mist gevaren. Aan boord is telefoon. Bij eventuele calamiteiten, bijv. bij brand op een boot, waar geen brandweer bij kan komen, rijdt de brandweerauto op de pont en varen we naar het schip. Dit is nog nooit gebeurd. *'Wel hebben we een oefening gehad. Als de ambulance uitrukt dan bellen ze van te voren en dan liggen we klaar.'*

Tot slot zegt de heer Seinen: *'Het is een drukke baan die kontinu doorgaat, alleen van 6 uur tot 6 uur 15 is er pauze. Het is wel eentonig werk. Er zit geen avontuur in, zoals in de sleepvaart.'* ●